

Lingüística aplicada a les patologies del llenguatge

Codi: 101731

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500893 Logopèdia	OB	1	2

Professor/a de contacte

Nom: Joaquim Llisterrí Boix

Correu electrònic: joaquim.llisterrí@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Io Salmons Llussà

Prerequisits

Es recomana poder llegir treballs en anglès sobre temes relacionats amb els continguts de l'assignatura.

Objectius

En l'assignatura, que s'emmarca en l'àmbit de la lingüística clínica, es plantegen, principalment, dos objectius: (1) oferir les bases lingüístiques que permetin comparar les produccions lingüístiques típiques amb les alterades; i (2) identificar els trets lingüístics que caracteritzen les patologies de la parla i del llenguatge.

Competències

- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.
- Demostrar que es comprenen els trastorns de la comunicació, el llenguatge, la parla, l'audició, la veu i les funcions orals no verbals.
- Demostrar que es comprenen i s'empren correctament la terminologia i la metodologia pròpies de la recerca logopèdica.
- Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes.

- Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en un àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Utilitzar les tècniques i els instruments d'exploració propis de la professió i registrar, sintetitzar i interpretar les dades aportades integrant-les al conjunt de la informació.
- Valorar de manera crítica les tècniques i els instruments d'avaluació i diagnòstic en logopèdia, així com els procediments de la intervenció logopèdica.
- Valorar les produccions científiques que sostenen el desenvolupament professional del logopeda.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Descriure i explicar la utilitat de les tècniques utilitzades per la lingüística per avaluar els trastorns del llenguatge.
3. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
4. Explicar les característiques lingüístiques de diferents trastorns del llenguatge.
5. Explicar les característiques lingüístiques de persones amb trastorns del llenguatge i sense trastorns del llenguatge descrites en publicacions científiques.
6. Fer una exploració del llenguatge a partir de les tècniques pròpies de la lingüística i utilitzar els resultats d'aquesta exploració per emetre un pronòstic d'evolució.
7. Identificar, analitzar i resoldre problemes ètics en situacions complexes.
8. Que els estudiants hagin demostrat posseir i comprendre coneixements en un àrea d'estudi que parteix de la base de l'educació secundària general, i se sol trobar a un nivell que, si bé es recolza en llibres de text avançats, inclou també alguns aspectes que impliquen coneixements procedents de l'avantguarda del seu camp d'estudi.
9. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
10. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
11. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
12. Utilitzar correctament la terminologia de la lingüística i la psicolingüística, així com la nomenclatura dels trastorns del llenguatge.

Continguts

1.- Introducció a la lingüística clínica

2.- Anàlisi fonètica de la parla patològica

L'Alfabet Fonètic Internacional i la classificació articulatòria dels sons de la parla. Descripció fonètica del català i del castellà. La transcripció fonètica de la parla amb alteracions.

3.- Anàlisi fonològica de la parla patològica

L'anàlisi fonològica. Descripció fonològica del català i del castellà. L'anàlisi fonològica de la parla amb alteracions.

4.- Morfologia, sintaxi i semàntica en les patologies del llenguatge

L'estructura morfosintàctica i semàntica de les llengües. Unitats, propietats, regles i estructures. Un model lingüístic d'adquisició.

5.- Anàlisi morfològica, sintàctica i semàntica de les patologies del llenguatge

Patologies de l'adquisició: el trastorn específic del llenguatge. Patologies adquirides: l'afàsia. Altres patologies: demència, síndrome de Williams, síndrome de Down, patologies de l'espectre autista.

Metodologia

En la metodologia docent emprada es combinen les sessions teòriques amb les de pràctiques. En les classes teòriques s'ofereixen els conceptes necessaris per a identificar les característiques lingüístiques de diferents patologies del llenguatge i de la parla. L'objectiu de les classes pràctiques és aplicar els coneixements teòrics a la valoració dels diferents elements del llenguatge i de la parla preservats o alterats.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	21	0,84	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12
Classes pràctiques	28	1,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12
Tipus: Autònomes			
Estudi dels continguts de la matèria, lectures i consulta de materials complementaris	96,5	3,86	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12

Avaluació

Informació general sobre l'avaluació

"Segons l'Art 116, punt 10 Normativa UAB, en cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat (còpia, plagi, suplantació d'identitat o falsificació de signatura en la llista d'assistència presencial i/o altres conductes acadèmiques deshonestes...) que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura/mòdul, la qualificació final serà 0." (*Pautes d'avaluació de les titulacions de la Facultat de Psicologia 2022-23*. Aprovat en Junta Permanent de 25 d'abril de 2022. https://www.uab.cat/doc/DOC_Pautes_Avaluacio_2022_2023).

"En cas que l'estudiant tingui dificultats per entendre els enunciats d'examen escrits en català a causa de motius com ara estar realitzant una estada a la UAB a través d'un programa d'intercanvi, haver residit durant poc temps a Catalunya, etc. pot sol·licitar que l'examen sigui traduït del català al castellà sempre que s'adreci formalment i per escrit a la coordinació de l'equip docent de l'assignatura, com a molt tard la setmana 4 del semestre en curs." (*Criteris de traducció de proves d'avaluació, Facultat de Psicologia*. Aprovats en Junta Permanent de la Facultat de Psicologia el 25 d'abril de 2016. https://www.uab.cat/doc/DOC_Criteris_proves_avaluacio_2021).

Per a més informació sobre les avaluacions es poden consultar els documents que es troben a <https://www.uab.cat/web/estudiar/graus/graus/avaluacions-1345722525858.html>

Avaluació continuada

La qualificació final de l'assignatura s'obté a partir de tres evidències d'aprenentatge:

Ev1 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts dels temes 1, 2 i 3 del programa de l'assignatura: 35% de la qualificació final (primer període d'avaluació).

Ev2 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts dels temes 4 i 5 del programa de l'assignatura: 35% de la qualificació final (segon període d'avaluació).

Ev3 - Treball escrit individual no presencial sobre el contingut de les lectures proposades pels professors: 30% de la qualificació final (entre el primer i el segon període d'avaluació).

Per superar l'assignatura cal assolir una puntuació igual o superior a 5 en la mitjana ponderada de les puntuacions obtingudes en cada evidència d'aprenentatge. Les evidències no lliurades tenen una puntuació de 0 (zero) i les lliurades es consideren aprovades si tenen una qualificació igual o superior a 5. Els únics elements considerats en l'avaluació de l'assignatura són els resultats obtinguts en les tres evidències d'aprenentatge. Els estudiants que lliurin evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40% de la qualificació final) no podran constar a les actes com a "No avaluables".

En el moment de realitzar cada activitat d'avaluació s'informarà sobre el procediment i la data de revisió de les qualificacions.

Per a poder realitzar la recuperació cal haver obtingut una qualificació mitjana entre 3,5 i 4,9 i haver lliurat un conjunt d'evidències el pes de les quals equivalgui a un mínim de les 2/3 parts de la qualificació final de l'assignatura.

La recuperació consistirà en una prova escrita sobre el contingut dels temes 1, 2, 3, 4 i 5 del programa de l'assignatura i sobre les lectures proposades. Aquesta prova serà l'únic element considerat per a la recuperació de l'assignatura.

Els estudiants de segona matrícula o de matrícules posteriors seran avaluats seguint els criteris descrits en aquesta guia docent.

Avaluació única

Activitats d'avaluació

Nom i descripció de l'evidència	Pes	Durada en hores (de l'acte presencial)	Data de realització / entrega
Ev1 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts dels temes 1, 2 i 3 del programa de l'assignatura	40%	1,5	Segon període avaluatiu

Ev2 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts dels temes 4 i 5 del programa de l'assignatura	40%	1,5	Segon període avaluatiu
---	-----	-----	-------------------------

Ev3 - Treball escrit individual no presencial sobre el contingut de les lectures proposades pels professors	20%	1,5	Segon període avaluatiu
---	-----	-----	-------------------------

Descripció

La qualificació final de l'assignatura en l'avaluació única s'obté a partir de tres evidències d'aprenentatge:

Ev1 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts dels temes 1, 2 i 3 del programa de l'assignatura: 40% de la qualificació final. Es realitzarà en el mateix dia i lloc que la prova del segon període avaluatiu de l'assignatura.

Ev2 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts dels temes 4 i 5 del programa de l'assignatura: 40% de la qualificació final. Es realitzarà en el mateix dia i lloc que la prova del segon període avaluatiu de l'assignatura.

Ev3 - Treball escrit individual no presencial sobre el contingut de les lectures proposades pels professors: 20% de la qualificació final. Es presentarà durant la setmana corresponent al segon període avaluatiu de l'assignatura.

Per superar l'assignatura cal assolir una puntuació igual o superior a 5 en la mitjana ponderada de les puntuacions obtingudes en cada evidència d'aprenentatge. Les evidències no lliurades tenen una puntuació de 0 (zero) i les lliurades es consideren aprovades si tenen una qualificació igual o superior a 5. Els únics elements considerats en l'avaluació de l'assignatura són els resultats obtinguts en les tres evidències d'aprenentatge. Els estudiants que lliurin evidències d'aprenentatge amb un pes igual o superior a 4 punts (40 % de la qualificació final) no podran constar a les actes com a "No avaluable".

S'aplicarà el mateix sistema de recuperació que en l'avaluació continuada.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Ev1 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts dels temes 1, 2 i 3 del programa de l'assignatura	40%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Ev2 - Prova escrita individual presencial sobre els continguts dels temes 4 i 5 del programa de l'assignatura	40%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12
Ev3 - Treball escrit individual no presencial sobre el contingut de les lectures proposades pels professors	20%	1,5	0,06	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Bibliografia

En l'assignatura no s'empren manuals de referència. Els treballs que s'esmenten a continuació són obres de consulta que permeten aclarir conceptes i aprofundir en els temes tractats en el programa. Durant el curs es proporcionaran bibliografies més detallades per a cada tema.

Baastianse, R. i Thompson, C. K. (Ed.). (2012). *Perspectives on agrammatism*. Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9780203120378>

Ball, M. J. (Ed.). (2021). *Manual of clinical phonetics*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429320903>

Ball, M. J. i Müller, N. (2005). *Phonetics for communication disorders*. Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9781315805573>

Ball, M. J., Perkins, M. R., Müller, N. i Howard, S. (Ed.). (2008). *The handbook of clinical linguistics*. Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781444301007>

Ball, M. J., Rahilly, J., Lowry, O. M., Bessell, N. i Lee, A. (2020). *Phonetics for speech pathology* (3a ed.). Equinox.

Castro Torres, J. A. (Ed.). (2018). *Introducción a la lingüística clínica: aproximaciones a los trastornos de la comunicación*. Pontificia Universidad Católica del Perú, Fondo Editorial. <http://repositorio.pucp.edu.pe/index/handle/123456789/173118>

Crystal, D. i Varley, R. (1998). *Introduction to language pathology* (4a ed.). Whurr.

Damico, J. S., Müller, N. i Ball, M. J. (Ed.). (2021). *The handbook of language and speech disorders* (2a ed.). Wiley Blackwell. <https://doi.org/10.1002/9781119606987>

Friedmann, N. i Grodzinsky, Y. (1997). Tense and agreement in agrammatic production: Pruning the syntactic tree. *Brain and Language*, 56(3), 397-425. <https://doi.org/10.1006/brln.1997.1795>

Grodzinsky, Y. i Amunts, K. (Ed.). (2006). *Broca's region*. OxfordUniversity Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780195177640.001.0001>

Grodzinsky, Y. (2000). The neurology of syntax: Language use without Broca's area. *Behavioral and Brain Sciences*, 23(1): 1-71. <https://doi.org/10.1017/s0140525x00002399>

Guasti, M. T. (2017). *Language acquisition: The growth of grammar* (2a ed.). The MIT Press.

Levy, Y. i Schaeffer, J. (Ed.). (2003). *Language competence across populations: Toward a definition of specific language impairment*. Psychology Press. <https://doi.org/10.4324/9781410606792>

Lidz, J., Snyder, W. i Pater, J. (Ed.). (2016). *The Oxford handbook of developmental linguistics*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199601264.001.0001>

Müller, N. (Ed.). (2006). *Multilayered transcription*. Plural Publishing.

Prieto, P. (2004). *Fonètica i fonologia: els sons del català*. Editorial UOC.

Quilis, A. (2012). *Principios de fonología y fonética españolas* (11a ed.). Arco/Libros.

Ryalls, J. i Behrens, S. J. (2000). *Introduction to speech science: From basic theories to clinical applications*. Allyn & Bacon.

Shriberg, L. D., Kent, R. D., McAllister, T. i Preston, J. L. (2019). *Clinical phonetics* (5a ed.). Pearson.

Programari

Boersma, P. i Weenink, D. (2023). *Praat: Doing phonetics by computer* (Versió 6.3.10) [Programa informàtic]. University of Amsterdam. <http://www.praat.org>